

Geliefden

Mary-Beth Hughes

Geliefden

VERTAALD UIT HET ENGELS DOOR
SJAAK DE JONG

HOLLANDS DIEP

De vertaler ontving voor deze vertaling een projectsubsidie van het Nederlands Letterenfonds

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

Oorspronkelijke titel: *The Loved Ones*

Oorspronkelijk uitgegeven door: Grove, 2015

© Mary-Beth Hughes, 2015

© Vertaling uit het Engels: Sjaak de Jong, 2015

© Nederlandse uitgave: Hollands Diep, Amsterdam 2015

© Omslagfoto: Getty Images

Omslagontwerp: Bloemendaal & Dekkers, Amsterdam

Typografie: Perfect Service, Schoonhoven

Foto auteur: © Marion Ettlinger

ISBN 978 90 488 2715 2

ISBN 978 90 488 2716 9 (e-book)

NUR 302

www.hollandsdiep.nl

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Hollands Diep is een imprint van Overamstel uitgevers bv

OVERAMSTEL
uitgevers

www.overamstel.com

Voor Ethel Blossom, altijd in mijn hart

DEEL 1

Winter 1969

1

Lichte sneeuw maar. Een laagje wit dat de grijze hopen in bezit nam en verfriste. Bij zonsopgang had de sneeuw het verruïneerde gras en de bevroren rivier heel even iets prachtigs gegeven. Jean Devlin startte de auto, de Valiant bestel waarmee ze dingetjes in de buurt deed. De motor was al gauw warm genoeg en in zijn achteruit nam ze de steile bocht naar boven, de parkeerstrook op waar bezorgers uit schijterigheid meestal hun auto lieten staan. Die liepen liever met een koelkast te zeulen dan dat ze tot de deur reden, maar zij stortte zich blindelings omlaag.

Eigenlijk parkeerde iedereen hier, niemand durfde het aan. Door de jaren heen had ze de parkeerstrook verbreed tot iets wat met zijn stenen muur en fraaie bordestrap onder de sparren bijna voornaam aandeed. Zij had die trap begaanbaar gemaakt. Het ging niet gebeuren dat ze voor het gerecht kwam omdat een dame bij een bezichtiging op haar trap van een hak gleed en een tuimeling maakte. Al vijf zomers haalde haar rustig gelegen Cape Cod-huisje de catalogus van de binnenhuisarchitect. Prima de luxe, het mooiste wat bestaat, snoefde haar vader. Terwijl ze met lopende motor van boven op de heuvel naar het dwarrelen van de sneeuw tussen de takken keek, waren haar gedachten bij hem, bij haar vader zoals hij haar taxerend opnam, het gezicht bestudeerde dat zo op het zijne

leek. Je hoeft niet te veranderen, was een favoriete uitspraak van hem, zeg gewoon wat voor iemand je bent.

Ik ben er een van Clyde Boll! Wanneer ze dat als klein meisje gilte, ging hij stevast op zoek naar een zilveren dollar. En op een dag, ze was negentien, kwam hij met zijn huwelijksge-schenk. Hij had juist Gooseneck Cove gewonnen, wat ze nader gingen inspecteren.

Haar vader, ook toen al stram, schopte de guldenroede opzij dat in dichte bossen tussen het resterende grind van de oprit stond. Zij had haar rok hoog opgetrokken om haar zonnejurk niet te verpesten. Zijwaarts daalden ze af naar een open plek met lang nat gras en hielden er stil. Door de blauwsparren en berken die er in een grote kring omheen stonden leek het perceel een amfitheater om de machtige rivier te aanschouwen. Het huis was door en door rot, tot en met het ingezakte dak. In de bomen krijsten kraaien in protest en uit een kapot raam glipte een waterrat een lisdod-denvrij stukje erf op. Toen ze begon te gillen, trok haar vader haar dicht tegen zich aan. Doe niet zo raar, Jeanie, het is maar een muis.

De stank van iets wat dood was, of in elk geval aan het rotten, deed de weldaad van natte spar teniet. Maar haar huid werd het nog wel gewaar en ze keerde zich naar de blauwe naalden, weerspiegeld in het water, omdat ze wilde weten hoe dat kwam. Ze ging er iets van maken. Ze had er het talent voor. Dat zei iedereen. Ze klommen de heuvel weer op, zichzelf als een hinde, bedacht op kousenbandslangen.

Vandaag ging Jean naar dokter Crabtree voor een kalmerings-middel voor de hond. Nick vond het bespottelijk. Zo slecht is ze er niet aan toe, had hij gezegd, maar wat wist hij ervan? In de auto kwam een weezoete geur vrij. Ergens tussen het huis

en de kooi had de dwergpoedel het voor elkaar gekregen door de mest te rollen.

Eén jaar, had ze tegen Nick gezegd, een jaar kon hij krijgen.

Langer had hij niet nodig. Dat had hij met Thanksgiving gezegd. Meer vroeg hij niet. Eén jaar in Londen samen een geweldige tijd beleven en verder zouden ze wel zien. Want zo kunnen we toch niet doorgaan? En uiteindelijk was ze bereid geweest zichzelf die vraag ook te stellen.

Toch, toen ze naar haar huis keek, naar de grijze leien waarmee het was bedekt, zoals het tegen de heuvel stond met zicht op het mooiste stukje rivier in de wijde omtrek, had ze het idee dat ze alleen hier thuishoorde. Vijftien jaar nadat haar vaders pokermaat afstand had gedaan van de kleine baai aan de Navesink. En ze had er iets van gemaakt.

Maar zo konden ze toch niet verder? Ze was niet de enige die het zich afvroeg en sommigen durfden het ook nog hardop te doen. Straks zou Mimi Crabtree voor de schuur bij haar huis ongetwijfeld kond doen van haar zeer beperkte inzicht in de situatie.

O! Ze hoorde het Mimi zeggen, alsof ze er al stond. O, lekker aan de scharrel op Carnaby Street, die knappe vent van je?

Aan de scharrel. Een favoriete term van haar dochter Lily. Kinderen scharrelen. Die zijn stiekem aan het zoenen. En zo deed dat aan tegenwoordig, zoenen. Onverwacht en steels.

Met Thanksgiving was iemand zo verstandig geweest om na het eten iedereen de deur uit te werken. Jean wist nooit zo goed wie de eer voor zoiets toekwam. Terwijl de kaarsen op de tafel en de buffetkast nog sputterden, laadde Lionel iedereen in zijn limo voor een ritje: zijn nieuwste vrouw Kitty, Clyde en stiefmoeder Doris, Lily en zelfs poedel Perry. Ze waren nog altijd niet terug toen Nick haar aantrof aan het aanrecht, een schort voor met op het bovenstuk een recept voor maïsbrood. Nick

ging met zijn rug tegen de eetbar staan en nam een sigaret uit haar pakje, dat op de vensterbank lag, maar stak hem niet aan. Hulp nodig?

Van jou niet, had ze gezegd, een beetje laat. Zelfs nu kwam het nog grof over. En ze zei het nog een keer: Van jou niet. Voor dat ze er erg in had, was hij vertrokken, liet hij haar daar in de keuken achter met haar schort voor en handen vol zeepsop. Wat voelde ze zich misselijk toen. Zó stom. Een schort waarin een ander met een feest de straat op gaat. Ze deed het af, legde het op de eetbar en liep achter hem aan naar buiten, langs de Bayberry-kaarsen in de eetkamer die Doris per se wilde en die zo'n vreemde kruidige geur verspreidden. Misschien was hij naar Cubbies oude kamer gegaan, eigenlijk wilde ze dat, maar natuurlijk was hij daar niet. Dat had hij haar lang geleden al eens uitgelegd. Met Cubbie daar zou hij er niet weg te slaan zijn geweest. Logisch. Ze had het zelf ook laten sloffen. Ongeveer een jaar geleden had ze alles in een zolderkamer opgeslagen. Dat inzicht hadden ze in elk geval gemeen gehad.

Nu was het dus een naai- en hobbykamer of zoiets. Een kamer waar een huishoudelijke hulp (als ze ooit zo iemand nog in huis zou dulden) ongestoord koffie zou kunnen drinken. Of een leegstaande kamer. Ook dat was een reden om naar Londen te gaan. Een jaar om na te denken over dit huis, te zien of ze hier nog verder konden.

Ze nam de gebogen trap tegenover de voordeur, de trots van het huis en het enige wat nog helemaal intact was geweest toen ze het huis vonden, en liep naar de kamer die ze voor zichzelf hadden genomen, een kleine blauwe kamer weg van de andere slaapkamers, met openslaande deuren naar het dakbalkon dat het dichtst bij de bocht in de rivier lag. Ze hadden hem vlak na hun trouwen uitgekozen en de grote slaapkamers voor iets anders bestemd.

Hij zat op de bureaustoel met zijn schoenen te worstelen. Ze ging op de rand van het bed zitten. Hij werd binnenkort veertig en maakte een nieuwe start. Volgens zijn broer Lionel dan. Fris van de lever. En hoe, had ze Lionel gevraagd, de man die het altijd zo goed wist, hoe moet het dan met mij?

Op zeker moment pakte Nick haar vast op een manier die ze nog net niet was vergeten, en de openslaande deuren stonden op een kier, ook al was de buitenlucht zo koud dat het ijs op de ruiten fonkelde. Haar huid voelde er koud van, de handen waarmee hij haar optilde voelden hard onder haar bovenbenen, het was of ze een tijdje helemaal vrij mocht hangen, wat ook heel even zo was. Maar de pijn achteraf had de volgende ochtend wel een wig tussen hen gedreven. Ze had los in de lucht gehangen, haar ruggengraat had wild heen en weer geschud en daarna had het bed koud als beton gevoeld, en had hij zo vast geslapen dat ze ervandoor kon gaan. Het was zo iets geweest wat ze al vergat terwijl het bezig was, en dat had ze te vaak de laatste tijd.

Jean bofte dat Mimi Crabtree met haar gedachten nog bij de Kennedy's was. Je bent net Joan in die jas, zei Mimi, die ondertussen de deur, een glazen inzetstuk in de originele deur, wijd openhield. Ze hadden mooi werk geleverd hier. Alleen hadden de locatie en de handmatig geschuurde en roodgeverfde houten buitenkant van de verbouwde schuur de vroegere dierenarts Carter Smyth op Front Street van al zijn klanten beroofd.

Blond in alle opzichten, zei Mimi met een goedkeurend knikje. De uitdrukking stond Jean ietwat tegen. Maar met een glimlach zette ze haar opgewektste ik ergens op de vochtige vloer tussen hen in. Ja, zei ze vrolijk, en je moet die lelijke praatjes niet geloven. Brunettes zijn me volkomen vreemd.

We houden het voor ons, zei Mimi en wapperde wat met haar vingers voor haar mond, een teken dat nog maar een schim was van dat van vroeger op school.

Jean schonk haar hun samenzweeterslachje, waarna ze zuchtte: Nu even serieus. Het is toch een hele k-l-u-i-f. Hij mag dat woord niet horen. Hij knauwt zich zo uit die kooi om zo'n ding te pakken te krijgen. Het ergst is wat je je inbeeldt. Ze sloot haar ogen en deed of ze rilde.

Jean Devlin was een buitengewoon mooie vrouw en deze keer zag ook Mimi Crabtree waar iedereen de mond van vol had. Zo had ze er niet altijd over gedacht en ze was het er niet mee eens dat mensen er geestelijk rijker of beter op werden als hun iets tragisch overkwam. Meestal niet, als ze het eerlijk moest zeggen. Maar wie zat er op eerlijkheid te wachten? Men wilde vooral dat een blondine in een jas van ijsbeerbont er verloren uitzag.

En wat doen we met die stouterik? fluisterde Mimi in de richting van de kooi.

Kom alsjeblieft met ideeën.

Mimi dacht een poosje na. Moet je horen, misschien weet ik wat.

Wacht even, zei Jean lachend. Moet de dokter er dan niet zelf bij komen? Ik bedoel, ik wil alles proberen. Ik meen het.

Nee, wat moet is dat we met mijn zus gaan praten. Denk je dat Perry het leuk zal vinden in Vermont?

In Vermont?

Northern Kingdom, zei Mimi, net voorbij Burlington.

Vermont? Jean voelde zich verstrakken, in verwarring gebracht, maar bedacht dat ze blij moest blijven kijken. Wat een goed idee.

Mijn zus heeft een grote boerderij, zo groot dat dit gedoetje erbij in het niet valt. Ze heeft massa's honden en katten, alle

soorten en rassen, en Perry past er precies tussen.

Perry naar Vermont?

Kan best. De schakeltelefoon achter de inschrijfbalie liet een zoemtoon horen. Laat me eerst die even aannemen. Ze schoof achter het bewust ruw gehouden houten schot en nam op: Alles goed, lieverdje?

Die stem, dacht Jean, welke vrouw praat nu zo tegen haar man, die nota bene aan het werk is. Net een chocoladetoffee.

Ze staat hier bij me, zei Mimi, nee, geen problemen. Geen problemen, herhaalde ze. En daarna: Het komt allemaal goed. Ze hing op en glunderend zei ze tegen Jean: Hij zegt dat het allemaal goed komt.

Weet hij van Vermont?

Hij vertrouwt me.

Jean keek neer op het poedeltje, dat op haar beurt tussen de spijlen aan de bovenkant van de kooi naar haar opkeek. Perry lag om het klitterige grijs met roze speelgoedkonijn gekruld dat Lily in de kooi had gelegd zodat ze op reis nooit meer bang hoefde te zijn. Vrijwel vanaf Lily's geboorte tot aan haar vierde was het platgeknuffelde ding haar vriendje geweest. Eén brok volgekwijlde viezigheid op het moment dat Jean het uit haar handen priegelde om hem ergens hoog in een kast te leggen, tegen beter weten in. Maar Doris en Nick, Lionel zelfs, waren zich ermee gaan bemoeien. En dus had ze het konijn van een strik voorzien in de kleur van Lily's nieuwe grotemensensprei, en het was gebleven. Tot jaren later, toen Lily in het gehavende pluizige geval het medicijn zag tegen al Perry's problemen, wat natuurlijk niet zo was.

Hij is gek op dat konijn, fluisterde Jean.

Het mag mee, zei Mimi. Kan best.

Jean vroeg zich af waarom anderen altijd zo graag haar problemen wilden oplossen. Mimi Crabtree moest nodig een hob-

by. Eerst dat kalmeringsmiddel maar, zei Jean na een tijdje, en over Vermont denk ik nog na.

Wil je haar een nachtje hier laten?

Ja. Kan best.

Het vliegveldje in Teterboro ging dicht zodra er een theelepeltje sneeuw op de gekke rode luifel boven de toegang tot de wachtruimte lag en Kennedy was nog erger. In de tien minuten die het gesprek met Mimi Crabtree had geduurd was er ruim een centimeter gevallen. Mimi had haar armen stijf om haar treurige Fair Isle-trui geslagen – haar schouders kwamen er nog hoger in te staan dan anders en dat zwart-wit klopte van geen kant – en zwaaide. Afgetekend tegen het grijze licht in de schuur zag ze eruit als zo'n spin met van die lange poten. Vond zichzelf artistiek.

Jean startte de auto en bleef stilstaan. Het had geen zin om aan de steile afdaling door de boomgaard te beginnen als de Valiant er nog niet aan toe was. Mimi die zwaaide, Mimi die welgemutst zwaaide. In een impuls draaide Jean haar raampje open en zwaaide liefjes terug, riep hartelijk dag en bedankt. Misschien zag ze die vrouw nooit meer, dacht ze, waarmee ze beseftte dat ze Vermont in wezen als een mogelijkheid beschouwde. Mimi, eindelijk tevredengesteld, stapte naar binnen en sloot de glazen deur.

Jean hoorde de telefoon in haar keuken al haast rinkelen. Lionel met het noodplan. Wat ze met kerst gingen doen als het Nick vanavond niet lukte de oversteek te maken. En bijna als antwoord leek een knoestige hand vlak achter haar schaambeen zich heel pijnlijk tot een peervormige vuist te ballen. Ze haalde de auto van de handrem en liet hem als een slee in sierlijke lussen dalen tussen de appelbomen, langzaam, terwijl ze op adem kwam en die eerst zo vlijmende pijn weer wegtrok.

Mimi Crabtree zag haar in elk geval niet meer. Ze betrapte zich op bijgeloof. In een langdurig huwelijk had Mimi Crabtree maar één achterblijvertje ter wereld gebracht, dat nog bezig was zich uit de langzame achtste klas te worstelen. Russell junior, een onopvallend jongetje, had het tempo op de kleuterschool niet kunnen bijbenen omdat hij de basisvormen waarvan hij eens letters zou maken niet doorgrondde. Feit was gewoon dat Cubbie en zelfs Lily op de kleuterschool al zelfstandig konden lezen. Zo ging het soms.

Jean liet de auto uitrollen tot het eind van de oprit en toen was er de zeldzame rust van het alleen zijn. In beide richtingen geen levende ziel op de weg. De sneeuw dwarrelde niet meer, nu viel er zo'n vastberaden bui die de recente brede sporen verzachtte van een groot voertuig met kettingen. Als een grote vis die loom aan de oppervlakte was gekomen en weer wegzwom, zo verdween ook haar buikpijn. Die zat nu goed verscholen. Ze was niet in verwachting. De hoop daarop was al weggeslagen toen ze van het ene moment op het andere in Riverview was beland voor een snelle curettage. Fluitje van een cent. Ze had echter wel om een volledig verdoving gevraagd en die ook gekregen.

In het Philadelphia Children's Hospital had ze te horen gekregen dat nog een kind het beste was. Meteen weer een kind krijgen. Men had lippendienst bewezen aan het thema onmogelijk te vervangen, maar de nadruk had toch gelegen op nog een kind. Het was een stelletje agressieve idioten geweest en toch snapte ze nauwelijks of wilde ze er niet aan denken waarom het nog niet zover was. Een jaar geleden ongeveer had ze de vreselijke fout begaan er met Doris over te beginnen, die tenslotte een moederfiguur het dichtst benaderde. Doris had iets bespottelijks geopperd als gods tijd of gods plan, iets met god in elk geval dat zo ergerlijk was dat ze haar hardop iets

vreselijks had toegevoegd: Christeneziele, wat een rotwijf ben je toch.

Sinds wanneer druk jij je zo uit, had Doris willen weten, alsof het dáárom ging. Haar vader had gelachen. Heel kort, maar hij had gelachen en dat had heel veel duidelijk gemaakt over haar plaats in zijn leven.

Het wegdek kwam er beroerd uit te zien, maar als ze het er nu bij liet zitten was Kerstmis bijna zeker een verloren zaak. Dan zou ze in de grote geruite fauteuil, een glas Dewers tegen zich aangedrukt, toekijken hoe Lily zo'n fluwelen patchwork minirok uit een boetiek op Kings Road uitpakte. Zo'n rok die al te klein was. Nee, ze zou zich zo lang mogelijk houden aan de plannen die ze hadden gemaakt. Ze zette haar linkerrichtingaanwijzer aan, ook al zag het er nu naar uit dat ze als enige in het district onderweg was. Koffiedrinken als anders zou ze laten zitten, ze zou alleen Lily's logeertas bij Doris afgeven en dan bij de kapper vragen of ze nog terechtkon. Wie weet, misschien kon het gewoon.

Langzaam nam Jean de wijde bocht tot op de lege, stille River Road en reed het spoor in dat er al lag. De Valiant kantelde eerst naar links en toen naar rechts. Een vrachtwagen misschien, iets met een vrij breed chassis. Voor haar gevoel rechtop, haar bovenlijf dicht bij het stuur, ademde ze in: het kwam allemaal goed. Maar godnogantoe, wat was er veel sneeuw bij gekomen!

Inmiddels reed ze op de steile helling waarlangs de achterkant van de golfclub, langzaam, met tijdens de klim een schurend geluid van de motor dat bergaf nog luider klonk, vergezeld van een piep die aangaf dat het hem bijna te veel werd, wat trouwens niet kon: ze reed dertig. Rondom haar het landschap, voor haar het ineens vrije uitzicht over het dal tot aan het water, het was prachtig. Ze zei het hardop: Mooi! Alsof Lily

bij haar in de auto zat en moest worden afgeleid.

Door de hitte uit het dashboard begonnen haar handschoenen te stinken, begon de hele auto te stinken. Ze draaide haar raampje open, maar daardoor besloeg de voorruit en toen ze niets meer zag, schoot de doodsangst door haar ruggengraat. Ze schakelde weer terug en terwijl ze de condens wegveegde en diep ademhaalde, dacht ze: dankbaar, ik ben dankbaar dat me de mogelijkheid geschonken is – dat was haar ook geleerd.

Men had het maar over strandzomers, maar dit was de mooiste tijd met al die schakeringen grijs en mauve en violet, de groene weerschijn op de sneeuw die alleen zij zag, en Lionel natuurlijk. Die moet je bottelen, was een favoriete uitspraak van hem. Ze had zijn lieve woordjes uit haar gedachten gebannen en daarmee was haar genegenheid langzaam opgelost. Haar stiefmoeder zou hem een boef hebben genoemd als ze ook maar de helft had geweten. Maar Doris liep wel met hem te flirten. Ze had nog tegen Lionel gezegd dat Doris al haar halskwabben in de strijd gooide. Die haalt alles uit de kast, had ze jolig gezegd, die laat 'r koplampen schijnen.

O ja, dat. Stouterd, had hij haar genoemd met een lachje. Alsof hij een geheim kleinood taxeerde, had hij gezegd: Een heel stout meisje.

Twee weken geleden had Nick veel pret gehad om het jongste klusje waarvoor Lionel haar had ingeschakeld. Lang had van de andere kant van de oceaan zijn zonnigste lach geklonken. Ze had ernaar geluisterd, blij dat ze dat nog kon, een verhaal vertellen dat hem plezier bezorgde.

Heel vroeg in de ochtend had Lionel haar over de telefoon gesmeekt de trein te pakken. De recentste Katherine had zich in de badkamer opgesloten en wilde of kon er niet uit. Ik heb alles geprobeerd, echt waar. Een diepe ademteug, hij zou haar alles vertellen, maar ze had hem afgekapt.

Ja, ik geloof je wel, had ze gezegd, om vervolgens het sombere zwijgen aan de andere kant van de lijn uit te zitten. Lionel nam graag de tijd om iemand over te halen.

Kom alsjeblieft, zei hij uiteindelijk. Kun je meteen vertrekken?

Het regelen kostte weinig moeite. Lily zou bij Margaret Foley logeren. In de kelder kon ze eten neerzetten en wat kranten neerleggen voor Perry, het huis grotendeels afsluiten, en weg was ze.

In Red Bank stapte ze in, tegelijk met de laatste golf forensen. Een uur kun je krijgen, had ze gezegd. Maar zodra ze daar op 62nd Street had aangebeld, even na tien, wist ze dat het een verloren dag was. Ze hoorde zichzelf Doris al bellen om te vragen met het avondeten even bij Lily langs te gaan. Op de Foleys viel niet altijd te rekenen.

Ze deed een stap terug en keek langs de gevel van het herenhuis omhoog, pas gevoegd en het houtwerk strak in een verrassend subtiel grijsgroen. Typisch Lionel: eerst iets wat de aandacht trok, waarna je moest blijven kijken om het te doorgronden. Blauwe, onregelmatig flikkerende kerstverlichting, zwak bij dag. Waarschijnlijk het werk van Kitty. Hoe zocht hij ze uit! Het waren allemaal Katherines, Lionels vrouwen. Maar alleen de eerste, de liefste en de verstandigste, had de naam voluit gebruikt. De anderen – vier maar, had het treurig geklonken – hadden Kate of Koko geheten en nu was er Kitty, de kinderlijkste. De verse mevrouw Devlin was haar tienerjaren nauwelijks ontgroeid. Heeft ze haar entree al gemaakt? had Doris op haar alleroprechtst gevraagd, waarop Nick en zij het hadden uitgeschaterd, en Nick had gezegd: Misschien niet, lieve schat, hoogstwaarschijnlijk niet.

Hoe ontmoet een volwassen man een meisje dat zo jong is, daar was Doris benieuwd naar geweest. Zijzelf had een geër-

gerde zucht geslaakt en Nick had gezegd: Mazzel, lieverd. Voor een van de twee tenminste, we weten nog niet wie. Dat zal Lionel wel zijn. Het is een lief kind, die Kitty.

Toe, zeg, had ze zelf ongelovig gezegd. Ze is net uit het ei.

Een eigenschap die vaak niet meteen wordt gewaardeerd, had Nick gezegd, en ze had hem haar geniepigste glimlach geschonken.

Lionel verscheen in dezelfde zwartzijden ochtendjas als altijd, dichtgebonden met een afschuwelijke stropdas, een gebreed bruin geval met zigzagstrepen. En inderdaad ging haar blik erheen, naar de schuifknoop die hij erin had gelegd. Ze lachte hem toe. Je bent onverbeterlijk.

Nee, jij! Hoe kom je hier zo snel? Je bent geweldig, kom binnen.

Snel liet hij zijn blik over het trottoir achter haar glijden, blij kijkend, om te zien of hem misschien nog meer leuke verrassingen te wachten stonden en toen hij vervolgens een stap achteruit had gedaan en zij langs hem heen schoof, bereikte haar een vleug van een nieuw geurtje. Hoewel hij de hele deuropening in beslag nam, had hij de binnenlaathouding aangenomen: echt een eeuwenoud trucje, en het monterde haar op. Moet je hem nou zien, zei ze.

Zijn haar, doorgaans vanuit de kruin zorgvuldig bol gekamd en reikend tot het kuiltje in zijn nek, was een vogelnest van vochtige krulletjes. Zilverkleurige, zwarte, beige en zelfs groenige natte klitten, helderroze wangen en gepoetste tanden – pas gepoetst – en hij was volledig doordrenkt met een lotion die naar grapefruitrasp rook. Ze kwam maar amper langs hem heen en vroeg zich af waarom Nick nooit jaloers werd, van een Lionel die van elke begroeting een hele vertoning maakte.

Hij oefent gewoon, had Nick gezegd toen ze hem ernaar vroeg, maar zij was er niet zo zeker van.

Stevige oefening dan, had ze gezegd.

Hij had het aangehoord. Wat wil je dat ik zeg?

Ze had haar hoofd geschud. Omdat ze iets stoms in gang had gezet. Een gekke vent, die broer van je, had ze gezegd, maar ze had iets heel anders bedoeld.

Lionel gaf de dichte deur een klapje na, alsof hij een trouwe bediende complimenteerde: een vreemde manier om te zorgen dat ze naar hem keek. Godzijdank dat je er bent, zei hij, we zijn ten éinde raad.

Jij bent altijd ten éinde raad, zei ze vrolijk, waarna ze zich uit haar jack wurmde. Waar ontvouwt zich het drama?

Het is niet grappig, Jean.

Nee, natuurlijk niet.

Ze zit in het appartement boven en wil niet naar beneden. Ze zit er al dagen.

Dagen?

Goed dan, een dag.

Oké, zei ze terwijl ze haar jack op de glanzend rood gelakte stoel neerlegde. Oké. Heb je ontbeten?

Natuurlijk niet. Lionel gaf een ruk aan zijn knoop, trok zijn buik in.

Je bent zwaar ondervoed, dat zie ik. Ze bracht teder een hand naar zijn natte haar; als jij nu op zoek gaat naar een borstel, zet ik het koffieapparaat aan.

En Kitty dan?

Dat komt later nog wel.

Ze liep de keuken in, trok het opgepropte snoer uit de percolator en pakte koffie, maïstoast en aquavit uit de vriezer. Ook al was die toast honderd jaar oud, van de geur alleen al zou iedereen tot rust komen. Lionel kwam terug in een rode kasjmier coltrui en een grijsflanellen broek, met daaronder zwart-fluwelen sloffen waarop in goud een wapen was geborduurd.

Het haar achterovergekamd, een gezicht dat glom van de zeep. De vingertoppen roze van de nagelborstel.

Veel beter, zei ze. Oké, ik graaf dat grietje wel uit.

Je bent een engel. Echt waar. Hij hield haar blik even vast, wrikte vervolgens een mok uit de afwasmachine. Zoals hij altijd naar haar keek! Jean klom de trap op naar het andere appartement. Hoe keek hij dan? Verlangend, bewonderend, liefdevol zelfs, geil, met respect, met iets van ontzag, teder. Altijd iets wat goed was en mooi en wat ze elders weinig kreeg. Maar soms stond er gewoon niets in die grote, zwarte ogen te lezen. Zo had hij met diezelfde waakzame aandacht daarnet zijn vuile kopje omgespoeld. Ze had de bovenverdieping bereikt en stopte haar blouse in, roffelde tadiditadi op de slaapkamerdeur; Kitty? Ik ben het, lieve schat, Jean. Mag ik binnenkomen?

De deur kwam op een kier. Daar was niet veel voor nodig geweest. Voordat de toast was ontdooid, zou ze Kitty beneden hebben. Ze duwde de deur zachtjes verder open en liep de donkere, bedompte kamer in. De lakens op het onopgemaakte bed leken een zoetige schimmellucht te verspreiden. Dichtgetrokken ondoorzichtige gordijnen met telkens een heldere streep licht ertussen als van een neonbuis. Kitty lag opgerold op haar zij op de grond. In een koffer, een heel klein appelgroen ding als het logeerkoffertje van een kind, zaten spijkerbroeken en geborduurde topjes gepropt.

Het heeft geen zin, Jean. Het is echt allemaal voorbij, zei Kitty. Deze keer is het net of er iemand dood is gegaan. En er valt niets aan te veranderen. Ik heb alles geprobeerd.

Ze stak haar gezicht in de groene koffer en snikte. Het was een gedempt gesnik, maar onder de kiel die ze droeg, bleekblauw en precies zo een als Lily met haar vorige verjaardag van haar had gekregen, schokten haar schouders. Jean zag de mimevoorstelling aan die zich op Lionels kwaliteitsvloerbedek-

king ontvouwde. Ze zag voor zich hoe Kitty, nadat ze de deur had opengedaan, als een haas de foetushouding naast de koffer had aangenomen. De smalle schouders beefden.

Jean kwam omlaag, langzaam, alsof Kitty net als Perry van schrik zou kunnen bijten. Toe, fluisterde ze, waarna ze haar tweedrok strak om haar heupen en bovenbenen trok voor als Lionel besloot hen te besluipen. Ssst, zei ze, en heel licht, heel omzichtig legde ze haar arm om Kitty's middel. Je moet er nu echt mee stoppen, lieve schat.

Kitty begon harder te huilen. Maar algauw tilde ze haar gezicht uit de koffer en liet het bij haar op schoot vallen, wat even schrikken was, zodat Jeans strelende hand in de lucht bleef hangen, een ogenblik, totdat ze weer wist wat ze moest zeggen: Niets is voor altijd kapot. Niets.

Ze aaide de breekbare schedel onder het dunne blonde haar. Kitty's hoofd voelde licht, alsof de beenderen erin dunner waren dan in de andere hoofden die ze had vastgehouden. Allebei haar kinderen waren geboren met een grote, harde kop waarvan ze dacht dat hij hen zou beschermen. Ze betastte het dunne been onder het overdreven fijne, overdreven lichte haar. Zo'n huilend grietje dat het goed bedoelde maar zo dwaas was geweest om met Lionel te trouwen. Wat is er dan zo vreselijk? Ze koerde een beetje, ze hoorde zich het met een tekenfilmstem vragen. Dat gebeurde soms met Lionel in de buurt. Dat ze bromde en koerde. Hmm? Wat is er nou zo erg?

Ze kreeg het antwoord natuurlijk: kind op komst. Lionels onvermogen om zijn lul in zijn broek te houden.

Maar jullie zijn toch..., begon Jean, maar ze was een tut, ze was een tekenfilmtut die vond dat Lionels lul buiten haar werkgebied lag. Min of meer, dacht ze lachend, zodat Kitty verward opkeek. Je bent toch getrouwd, hartje van me? Ja toch?

Jawel, maar Lionel weet niet eens wat dat woord betekent.

Kitty, schattebout, jij bent in verwachting.

Kitty ging overeind zitten en zette grote ogen op. Precies zo'n nietszeggende, ondoorgroendelijke uitdrukking als waarmee Lionel háár had aangekeken. En Jean maakte opnieuw dat gebaar. Duwde het lichte, opstaande haar naar achteren alsof ze die blik, hoe ze hem ook moest noemen, langer op haar gericht wilde zien. Je krijgt een kind, zei ze. Denk je eens in wat voor een prachtig kind dat zal worden. Denk je eens in. Hemeltjelif.

Ze trok Kitty naar zich toe voor een knuffel, een heel voorzichtige, wat beter, veel beter was dan dat ineenzijgen, en ze voelde het warme lijf zich voegen in de holte die haar schoot vormde, voelde de zachte, dunne armen zich teder om de hare sluiten. Wat een plaatje, als Lionel nu binnenkwam!

En als je eens lekker in bad ging, zei ze. Toen ik in verwachting was, vond ik dat altijd heerlijk, dan was het of de baby en ik met hetzelfde bezig waren, dat we allebei gewoon dreven.

Echt walgelijk.

Probeer het maar.

Ze had het bad vol laten lopen, het bed verschoond en in de berg op de grond wat niet gedragen kleren gevonden. Ze had de gordijnen opengetrokken en ook een tijdje gelucht. Tegen de tijd dat Kitty, ruikend naar citroenverbena, de trap af wankelde, klonken er stemmen in de keuken. Kitty wroette met haar gezicht in Lionels col. Jee, zei hij tegen haar kruin. Een man die tegen de keukenbar geleund stond zei: Jij bent de redder, hoor ik. Hij schudde zijn hoofd, alsof ze iets verkeerd had gedaan.

Op jou, en hij hief de aardbeivormige mok van Kitty's mokkenstandaard waarin hij de koffie had geschonken, de koffie die zij had gezet.

Lionel sprak in Kitty's haar en Jean voelde fysiek de troost

die dat bood en tegelijkertijd Kitty's verzet ertegen door zich heen stromen. Mag ik jullie aan elkaar voorstellen, zei Lionel, Irving Slater en Jean Devlin, mijn adembenemend mooie schoonzus.

Het eerste wat ze aan hem opmerkte was dat zijn mond schoon was. Het was een scherp getekende mond met grote tanden, kuiltjes in de wangen. Zo te zien een mond waar goede beslissingen uit rolden. Heel anders dan Lionels vlezig lippen, waarachter alles verdween wat er aan lekkers voorbijkwam. Irving Slater had een kritische, integere mond. Ze lachte hem toe. Nu Nick zich tot gezichtenexpert ontwikkelde, kon zij toch ook een poging wagen?

Ze nam een slok. Geweldig, zei ze.

Je doet jezelf tekort.

O jee, en nu lachte Kitty ook. Het was allemaal heel grappig. Ze had haar werk gedaan, ze kon op Penn Station de trein van kwart over één nemen, en thuis zou het zijn alsof er niets was gebeurd.

Alleen al van het denken aan Lionel werd ze blij en het gemak waarmee haar karretje op de snelweg grip kreeg leek zijn zoveelste ongedwongen compliment. Het ging prima en over niet al te lange tijd zou het voorbij zijn met de sneeuw. 20 december en iedereen voorspelde een vroeg voorjaar. Echt, alles ging goed, maar als ze de brug over was en bij Doris aankwam, zou ze toch maar afwachten tot het was opgehouden met sneeuwen en pas naar huis gaan als er was geveegd en gestrooid.

Zuster Charitina tastte met haar dikke vingers langs de microfoon naar de knop, waarop een stel jongens uit de achtste zo de slappe lach kreeg dat ze in de melkkamer apart moesten worden gezet. Uiteindelijk vond de jonge zuster Mary Claire in de kluwen een verkeerd verbonden snoer en kreeg het afgrijzelijke gejack uit de boxen iedereen in de zaal stil. Lily Devlin luisterde al, Margaret Foley ook. Ze gingen op de klapstoelen zitten waarvoor de achtsteklassers al van tevoren uit hun lokaal waren gehaald om ze uit te zetten.

Inmiddels was de hele school binnen en zuster Charitina hield haar lippen stijf op elkaar. Lily ademde in en rook de stijfsel, rook de enorme zakdoeken die de nonnen in de veel te warme zaal onder hun zwarte lappen vandaan hadden getrokken om ze tegen een warm voorhoofd te kunnen drukken. De warmtehuishouding in het oude gebouw was voor de zusters van genade sowieso het regelen voorbij. Het was er hetzij om te stikken of de kou drong door alles heen, maar hier was dat de minste van hun zorgen.

Honderdachtenveertig kinderen van vier tot en met dertien opgesloten, had zuster Agnes gejammerd toen de onfeilbare secretaris van de pastoor belde om te zeggen dat het nu al gevaarlijk was om de weg op te gaan.

Ze hadden altijd de blikken nog. In het St. Thomas Aqu-

nas-klooster was een hele ruimte van kasten voorzien om de bijna tweeduizend blikken met sperziebonen, yams en stoofschotels te bergen die door de kinderen waren ingebracht toen president Kennedy nog leefde en de zusters qua informatievoorziening nog op de overheid konden bouwen. Nu stonden de blikken daar en behoedden ze hen voor onuitsprekelijke rampen.

Charitina had het idee dat vandaag een ramp op kleine schaal tot de mogelijkheden behoorde. Of zeker een beproeving. Maar ze kon ze in de hand houden. Dymphna met haar middelbareschoolleerlingen op het Star of the Sea benijdde ze niet. Het Sint Thomas ging tot net in de puberteit en daarvoor was ze immer, immer dankbaar. Maar uitdagingen hield je.

Lily Devlin bijvoorbeeld. Die was bezig een geval apart te worden, was vrij onvoorspelbaar. Trekt dit jaar met Margaret Foley op alsof haar leven ervan afhangt, had ze zichzelf nog maar kortgeleden 's avonds aan tafel horen zeggen, en alleen Mary Claire, die nog heel onzeker was, had toen de moed te reageren: En is dat misschien ook zo? De rest was het al snel met haarzelf eens. Die instemming steeds was prettig, kwam haar toe, en was maar een enkele keer vermoeiend. Ze had het idee dat Lily Devlin wat moest worden ingetoomd. We hebben haar te veel verwend, zei ze. In liefde gesmoord, zei Josephine. Iets te veel van het goede, zei Agnes, waarna ze Mary Claire daar aan het eind van de tafel weer een welwillende blik gunde. Een goed onderbouwd weerwoord kon ze wel waarderen. Allebei haar broers waren tenslotte jezuïet. Maar Mary Claire had zitten slapen. Vreselijk, had ze gezegd. Ik bedoel, wat er is gebeurd.

Dat weten we, schat. En de zucht waarvan ze wist dat hij Mary Claire zou kwetsen had ze binnengehouden. Dat is bekend.

Buiten maakte Teedle met zijn sneeuwschuiver een lelijk monotoon schraapgeluid. Door de glasdraadramen in de dubbele deur was in het dwarrelende grijs alleen de lange rug te zien van Teedle, die als een trage kever voetje voor voetje een pad vrijmaakte van de aula naar de buitendeur van pastoor Mulroney. In gedachten zag ze Mae Manon in de antichambre van de pastorie zijn kasjmier overjas borstelen. Aan de kastanjebruine sjaal ruiken waar zijn vriendelijke blauwe ogen zo goed bij uitkwamen, met dat vleugje lavendel waarvan ze een snufje in een zakje had gestopt tegen de motten. Zou de geur trouwens niet te overheersend zijn?

Mae zette de galoches netjes naast elkaar voor de bewerkte eikenhouten stoel, legde de handschoenen erbij en wachtte. Ze waren het gewend om op de pastoor te wachten en deden het graag. Het gaf op een prettige manier structuur aan het leven. Anders dan bij monseigneur Reese, die hen maar niet met rust wilde laten, kon laten. Er bestond iets als te veel welwillendheid. Ze hadden hem op missie gestuurd naar Paraguay, waar de taalbarrière de druk van zijn voortdurende oprechte opgeruimdheid wat zou verzachten. Ze had zuster Charitina deelgenoot gemaakt van die gedachte en tot haar blijde verrassing had die instemmend geknipoogd. Die knipoog speelde nu en dan nog door haar hoofd: allebei niet bang om zich uit te spreken over wat zich voor hun neus afspeelde. Maar nu had ze dat gaatje voor haar neus, dat gaatje dat haar eerder was ontgaan. De revers van pastoors mooie jas doorboord. Ongetwijfeld van een speldje dat hij een keer had moeten dragen en na afloop onmiddellijk van zijn jas had getrokken en dat nam ze hem niet kwalijk, maar ze rilde bij de gedachte dat ze het niet eerder had gezien, en wat nu? Juist als hij zijn gezag moest laten gelden zou hij er haveloos uitzien. En Charitina wist wel naar wie ze dan moest wijzen.

Charitina stapte het podium af en liep afgemeten heen en weer voor de eerste rij met achtsteklassers. Lily Devlin zat weer krom. De ronde roze knieën vol in het zicht en schaafwonden boven twee verschillende kniekousen die tot halverwege de schenen waren afgezaakt. Ze schoor haar benen tenminste niet, wat veel van die meiden in haar klas zo nodig wel moesten doen. Haar zeggenschap bleef beperkt. Ze kon ook het gebruik van deodorant niet opleggen, al had ze bij die ziel van een Ruth Le Baron helaas een keer moeten ingrijpen.

En dan was er nog dat gedoe over tampons. Na een vrijwel ondraaglijke vergadering met pastoor Mulroney hadden ze besloten de seksuele voorlichting volledig te schrappen. De pastoor had een grap gemaakt, die haar het denken onmogelijk maakte, ook nu nog, nu ze eraan dacht. Tampons als voorbode van het huwelijksleven. Ze herinnerde zich het lachje waarmee hij een slokje nam uit het Waterford-glas, de ambernances in de facetten ervan: Mae Mahon had een wonderbaarlijk mooi vuur gestookt. De geur van knetterend hete dennenhars in de studeerkamer. Daar hielden zij en pastoor Mulroney altijd hun topberaad (zijn grapje). Monseigneur Reese had haar naar de kelder laten komen om de week door te nemen, waar ze dan al pratende de kleren voor de armen uitzochten. Ledigheid, zei hij dan, ledigheid... Bij pastoor Mulroney kreeg ze elke keer een whisky met drambuie aangeboden. Echt eentje maar, zei ze dan, maar zeker zonder te giechelen. Ze huiverde al bij de gedachte. Eén whisky met drambuie met de pastoor in de studeerkamer waar hij zijn bezielende preken schreef. Hij had beslist een andere wind doen waaien op het St. Tom. Hij had Vaticanum II tot iets gemaakt waarmee ze heus wel zouden leren leven, waarmee ze eens misschien gelukkig zouden zijn.

Afgelopen voorjaar hadden ze op een koele vrijdagavond de seksuele voorlichting dus geschrapt. Hoeveel verandering kon

een kleine parochie verdragen? En zij had toen het pad bewandeld waar Teedle nu zo traag aan het scheppen was. Het had geschemerd en ze had er gewandeld met het rustige gevoel dat met de zegen van het hemelse gezag de goede beslissing was genomen.

Lily Devlin bedacht dat ze rechtop moest blijven zitten, met haar schouders naar achteren. Zuster Charitina zou een kromme houding zeker opmerken. Ze strengelde haar vingers in haar schoot, legde haar hoofd in haar nek, sloeg haar ogen neer alsof ze bad en voelde haar hele wezen uitstralen: ik bid in mezelf. Precies zoals haar hele wezen eerder met geratel van kettingen en onophoudelijk huilen de Geest van Voorbije Kerstmis had uitgestraald. Zelfs haar moeder had gezegd dat ze het onberispelijk had gedaan. Maar haar vader zag helemaal niets in een acteerbestaan, dus dat zat er niet in voor haar. Geen actrice. In zekere zin was ze aan het bidden, want ze wist niet wat ze van de foto moest denken die ze voor zuster Charitina's ervaren oog verborgen hield. Het hellevuur. Daarin kwamen de zondaars terecht. Het hellevuur. Ze voelde een lach opkomen, al wist ze niet zo goed wat er nu zo grappig was. Russell Crabtree gaf haar nog steeds de schuld van het feit dat hij voor straf heel lang had moeten surveilleren. Toen zijn Scrooge de tekst kwijtraakte, had ze haar lachen niet kunnen inhouden en als reactie had hij zijn rotting op het podium gesmeten. Hij verweet het haar zo erg dat noch zijn vrienden noch de mensen die hoopten in een gelukkiger bestaan met hem bevriend te raken, nog met haar wilden praten. Ze maakten er werk van, liepen met een boog om haar heen en kapten elke groet van haar af. Met heel veel mazzel gebeurde dat negeren met Russell Crabtree in de buurt en kon zo iemand wat vrijer ademen. Zolang die mensen begrepen dat zij het probleem vormde, zou

hun leven naar verwachting gewoon doorgaan.

Het verbaasde haar nog steeds dat Margaret Foley er ongevoelig voor was. Het maakte haar niet uit wat Russell Crabtree van iets vond of wat hij deed en door die gedachte schoot ze bijna opnieuw in de lach. Ze maakte zich stijf en wachtte tot het was gezakt. Maar toen stootte Margaret haar arm aan, met de kracht van een landende vlieg, en dat gaf de doorslag. De lach kwam eruit als een harde nies. Terwijl ze met haar ene hand haar neus afveegde, verborg ze met de andere, plat op haar schoot, de krullende, vergelende foto. Alleen zuster Mary Claire reageerde op het geluid en trok even haar mond in een lachje.

Zuster Charitina stond inmiddels als een terriër bij de dubbele deur, het teken dat pastoor Mulroney zijn dreigende entree op korte termijn zou maken. Zijn komst zorgde altijd voor onrust. De nonnen werden nerveus, als was hij een reusachtige baby die iemand bij hen op de stoep had gelegd. Maar eigenlijk, zo had Margaret duidelijk gemaakt, was hij een sluwe vos. Wanneer pastoor Mulroney bij Lily thuis wat kwam drinken en Margaret bij haar logeerde, dan kon je er staat op maken dat ze de boel afluisterde. Weet je zeker dat je moeder en pastoor Mulroney geen verhouding hebben? De gedachte alleen al was waanzinnig.

Ze heeft les van hem gehad!

Margaret had dat droogkomische gezicht getrokken waar ze bekend om stond. Volgende getuige.

Margaret was een geval apart, dat zei haar oma. Echt een mispunt. Maar ze zat in een nieuwe fase, was niet meer zo geïnteresseerd in haar en de rest van de familie. De grote gebaren leken in het niets verdwenen. Vrienden en vriendinnen mogen je om wie je bent, zei haar oma. Niet om wat de krant haalt.